

ПАРЦЕЛЯЦІЯ ПРИЙМЕННИКОВИХ СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

**Черська Жанна Борисівна,
Бухінська Тетяна Вікторівна,
Гладкоскок Леся Григорівна,**

к. ф. н., доценти
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
м. Київ, Україна

Вступ. Останніми роками сучасна лінгвістика суттєво спрямувала свою увагу на дослідження парцеляції як синтаксичного прийому організації тексту. Вчені схиляються до думки, що детальний опис парцеляції допомагає чітко і якісно проаналізувати роль цього явища у формуванні художнього дискурсу, а також дозволяє ґрунтовно описати та проаналізувати сутність і функціональне призначення парцельованих конструкцій, їхню роль у процесі текстотворення та вираженні емоційного стану. Слід зауважити, що парцеляція є більш поширеною до текстів художнього і публіцистичного стилів.

Парцеляцію досліджували такі відомі лінгвісти як Р. Якобсон, К. Городенська, С. Єрмоленко, Ш. Баллі та ін. Не дивлячись на велику кількість публікацій з даного питання, функціонування парцеляції в текстах різних жанрів потребує ґрунтовного дослідження.

Мета статті полягає у здійсненні аналізу парцельованих прийменникових словосполучень, враховуючи їхню структуру, семантику та текстоутворювальні можливості.

Матеріали та методи. Основними методами даної статті є методи описового та компонентного аналізу, які ми застосовуємо, аналізуючи парцеляцію прийменникового словосполучення та функціональний аналіз.

Дослідження базувалось на матеріалі прикладів з художньої літератури в сучасній англійській мові.

Результати та обговорення. Розглядаючи проблему актуалізації

словосполучень, Н. Прокопович виділяє дві групи актуалізації: 1) відокремлення залежного компонента від головного відбувається в межах одного речення; 2) відокремлення здійснюється шляхом винесення акцентованого елемента за межі речення [2, 52].

В другому випадку максимальне інтонаційне відокремлення залежних компонентів від опорного слова являє собою розчленування словосполучення в межах зверхфразової єдності. Компоненти такого розчленованого словосполучення утворюють також і в цьому випадку лексико-граматичну єдність, а ступінь емпатизації лексичного значення такого словосполучення значно вищий, ніж при звичайному відокремленні одного з його компонентів в межах речення.

Такий прийом організації словосполучення для інтенсифікації його лексичного значення також прийнято називати парцеляцією. Під парцеляцією в загальному вигляді – ми будемо розуміти такий прийом експресивного синтаксису письмової літературної мови, суть якого полягає в розчленуванні синтаксично поєданого тексту на інтонаційно відокремлені відрізки, що виділяються знаком крапки. Саме крапка в прийнятому тут розумінні парцеляції служить сигналом експресивного розчленування тексту.

Парцельована конструкція, яка поділяється на базову конструкцію і парцелят, деталізує повідомлення, робить його більш образним, підсилює його дієвість, збільшує інформативність.

Підкреслюючи велику різноманітність прийомів актуалізації (в зверхфразовому варіанті), Н. Н. Прокопович звертає увагу на розширення сфери її використання в мовній практиці, підкреслює особливо значення її розповсюдження в дієслівних та субстантивованих словосполученнях [2, 27].

1. *Yes, we **run the coalition. With some difficulty, but we do*** [8, 205].

Коли до складу розчленованого прийменникового словосполучення входить постафіксальне дієслово, постпозитивний афікс або залишається при дієслові (в складі базової структури), або приєднується до парцелята.

В останньому випадку експресія значно збільшується. Наприклад:

We went. Back to an evil-smelling court... [9, 91].

Найбільш поширеними темпами парцельованих прийменникових сполучень є:

1) прийменникове словосполучення, базовою структурою якого є головний член, а парцелятом – залежний компонент, приєднаний до головного асиндетично або через сполучник.

Round a patch of nondescript trees, he came on more rice-fields and the old familiar faces. With a queer grimy look [4, 256].

2) прийменникове словосполучення, базова структура якого відокремлена від парцелята іншим залежним (безприйменниковим) компонентом, що входить до її складу, з яким парцелят співвідноситься семантично і до якого приєднується за допомогою сполучника.

That's another good reason why the fields should not get too big. And for hedger [3, 91].

3) прийменникове словосполучення, базова структура і парцелят якого не йдуть один з а одним безпосередньо.

That's what used to happen then. All the time. But not with us; we were lucky [7, 48].

4) прийменникове словосполучення, з однією базовою структурою (головним членом словосполучення) і кількома парцелятами (залежними членами прийменникового словосполучення).

Anyway, here you were and there I was. With him. For a time. For a very short time [10, 241].

5) прийменникове словосполучення, парцелят яких являє собою один з залежних після прийменникових елементів, поєднаних асоціативними відношеннями (в межах зверхфразової єдності).

... they hate you again, for some other reason. Or for no reason at all [6, 51].

6) прийменникове словосполучення з кількома парцелятами, поєднаними між собою асоціативними відношеннями (прикметник з метою

підсилення експресії повторюється перед кожним з актуалізованих слів).

At last of all is another toast ... this one is for all my boys. For James, for Phil, for Charles [11, 170].

7) прийменникове словосполучення, парцеляти якого поєднані між собою асоціативними відношеннями в межах зверх фразової єдності.

We've seen lots of foxes, remember? Sometimes quite big ones. I saw a huge one looking in the window the other night. **With red eyes. And foam on his mouth** [6, 106].

8) прийменникове словосполучення, що включає кілька парцел ятів з одним і тим же прийменником, що повторюється для підсилення експресії перед кожним з парцелятів.

Because you just don't understand. Not only about canoes, but about Chrissie. And about what was wrong [8, 99].

9) прийменникове словосполучення, базова структура і парцелят яких знаходиться в різних абзацах.

... they moved away. "Over the river!" he said jauntily [5, 129].

Розглянуті приклади вказують нам на те, що комплексне використання різних способів інтенсифікації лексичного значення підлягає чітким встановленим закономірностям.

Висновки. В результаті проведеного дослідження ми дійшли наступних висновків. Основною особливістю парцельованих словосполучень є принцип поділу на базову структуру (головний член – доприйменниковий елемент) та парцелят (залежний член – післяприйменниковий елемент), завжди постпозитивний (парцелятів може бути два і більше).

Межа парцеляції проходить між головним і залежним членом, причому прийменник переважно знаходиться при залежному члені, навіть в тому випадку, коли семантично він тісніше поєднаний з головним членом, тобто незалежно від виділення препозитивної або постпозитивної групи. В подальших дослідженнях планується детальний аналіз парцельованих конструкцій та вивчення інших стилістичних прийомів в сучасній англійській

літературі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гурський С. О. Значення та вживання прийменників в англійській мові. Іноземна філологія. Львів, 1975. – Вип. 2. С. 15- 22.
2. Кузнець М. Д., Скребнев Ю. М. Стилїстика англійської мови. Л. Учпедгиз, 1070. – 235 с.
3. Dreiser Th. Sister Carrie. Foreign Languages Publishing House, 1968. 643 p.
4. London J. Best Short Stories. Garden City, New York, The Sun Dial Press, 1975. 598 p.
5. Salinger J. D. The Catcher in the Rye. Penguin Books in association with Hamish Hamilton, 1973. 400 p.
6. Steffens L. A Boy on Horseback. Progress Publishers, 1971. 398 p.
7. Turner E. The Apple of Happiness. London, New York, Toronto, Hodder and Stoughton, 1970. 438 p.
8. Wells H. G. The Door in the Wall and other stories. Foreign Languages Publishing House, 1970. 590 p.
9. Wells H. G. The Invisible Man. Foreign Languages Publishing House, 1980. 340 p.
10. Wilson M. Live with Lightning. Foreign Languages Publishing House, 1977. 410 p.
11. Wolfe T. The Company. Modern American Short Stories. Foreign Languages Publishing House, 1971. 590 p.